

СТАНОВИЩЕ

на дисертационен труд, представен за получаване на образователната и научна степен „доктор“

Автор на дисертационния труд: редовен докторант Мирослав Алексиев Иванов

Тема на дисертационния труд: „НЕОГЕН-КВАТЕРНЕРНА ЕВОЛЮЦИЯ НА РЕЛЕФА В ПОРЕЧИЕТО НА СРЕДНА СТРУМА, В УЧАСТЪКА МЕЖДУ СКРИНСКИЯ И ОРАНОВСКИЯ ПРОЛОМ“

Професионално направление: шифър 4.4. „Науки за Земята“

Докторска програма: „Природна география“

Научен ръководител: доц. д-р Красимир Стоянов

Изготвил становището: доц. д-р Красимир Стоянов

Авторът на становището е член на научното жури, утвърдено от Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски“ — Благоевград, със Заповед № 1074/08.05.2018 г.

Становището е изготвена в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ.

КРАТКИ БИОГРАФИЧНИ ДАННИ ЗА КАНДИДАТА

Мирослав Алексиев Иванов е роден на 11 март 1977 г. в Благоевград. Средното си образование завършва през 1996 г. в ТЕ „Никола Вапцаров“- Благоевград. През 2002 г. завършва специалност „География“, степен бакалавър в ЮЗУ „Н. Рилски“. В последствие получава магистърска степен по „Туризм“ (2014 г.). В последните две години се обучава и по магистърска програма „Екология“. През декември 2014 г. печели конкурса, а от февруари със заповед на Ректора №237/2.2.2015 г. става редовен докторант по докторска програма „Природна география“ към Катедра „География, екология и опазване на околната среда“ (ГЕООС), Природоматематически факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски“- Благоевград. Владее отлично писмено и говоримо английски език.

Докторант Иванов развива активна и разнообразна обществена и научна дейност. Председател е на УС на НПО „Център за природни и социални изследвания“, членува в БГД и в АПГР. По време на обучението по докторската програма Мирослав Иванов участва в три проекта, финансирани от ЮЗУ и в проект Студентски практики BG05M2OP001, чрез НПО-то като ментор. По различни оперативни програми за сътрудничество участва като експерт, или координатор в един национален и четири международни проекта (един с Гърция и три с Македония). В момента координира дейностите по международен проект с участие на членовете на катедрата „Повишаване на управленския капацитет на защитените територии посредством нова иновативна технология“ – BIO2CARE проект финансиран по European Territorial Cooperation Programme “Greece-Bulgaria” 2007-2013 г.

В заключение впечатленията ми са, че дисертантът Мирослав Иванов е високо квалифициран специалист и учен и притежава разнообразни компетенции. Образователната му подготовка и трудова реализация подпомагат израстването му като географ – учен и изследовател.

ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд е с обем 197 страници. Към този обем се включват четири приложения (предимно снимков материал) и 15 страници литература или остават 175 страници текст. Съдържанието е структурирано в пет глави, изводи, списък на използваната литература, включващ 142 заглавия. Основният текст е онагледен и допълнен с 60 фигури и 2 таблици.

Съдържанието на тезата е разпределено в главите: I. Увод (11 стр.), II. Постановка на въпроса (47 стр.), III. Материали и методология (4 стр.), IV. Резултати и дискусия (101 стр.) и V. Изводи (7 стр.).

Авторефератът е с обем от 59 стр. Онагледен е с 11 фигури и 1 таблица. Авторефератът по своята структура и съдържание отговаря на дисертационния труд. Той е добре оформен и ясно и коректно резюмира основните резултати и виждания на автора.

АКТУАЛНОСТ И ЦЕЛ НА ТЕЗАТА

През последните години за земите на Югозападна България се натрупа значителна по обем геоложка, геоморфоложка, палеонтоложка, биохронологичка и биостратиграфска информация. Въпреки това съвременните представи за палеогеографските и геодинамични черти на неогенско-кватернерното развитие на областта остават непълни и противоречиви. Настоящото проучване представлява опит за систематизиране, осъвременяване и комплексно анализиране на съществуващата и новопостъпила информация, придобита в резултат на обстояйни теренни проучвания. Авторът изследва и анализира петрографските и фациални особености на неоген-кватернерните седименти и разкрива генетичната им връзка с произхода и еволюцията на релефа в долината на Средна Струма между Скрински и Орановски пролом.

АНАЛИЗ НА ИЗЛОЖЕНИЕТО

Дисертантът е много добре запознат със състоянието на третираните геоложки, палеогеографски, общогеоморфоложки, геотектонски и седиментоложки проблеми. Това добре личи както от богатата литературна справка, така и от задълбочения и критичен анализ на научната литература по изследвания район.

Използваната методика е комплексна и отговаря на целта и задачите на изследването. Авторът съсредоточава своите проучвания върху неогенските седименти с техните фациални и петрографски особености и стратиграфски взаимоотношения. Използвани са принципите на суперпозицията и метода на актуалността. Палеонтоложките методи намират приложение при анализа на известни фосилни находища на бозайна фауна, както и на открити от автора нови находки на фосилна макрофлора. В изследването авторът се опира и на помощта и методологията на други специалисти и научни направления. Това дава основание да приемем, че тезата има комплексен междудисциплинарен характер. Тя се основава на съответните резултати от геоморфологията, геологията, палеонтологията и палеогеографията. Това е едно от достойнствата на тезата. Докторантът показва задълбочени теоретични познания в тези научни области.

Значителната по обем информация, придобита при теренни наблюдения е сполучливо, задълбочено и професионално интерпретирана. За тестване на някои геоморфоложки процеси и форми, авторът е изградил и опитен полигон.

В резултат на критичния анализ на наличната литература и благодарение на и многобройни теренни разкрития и новите фосилни находки, авторът определя наличието на четири основни литостратиграфски единици Джерманска – глинесто пясъчлива, с фациални белези на алувий на обширните равнини, Покровнишка – конгломератна, с характерни фациални особености на руслов алувий, Бараковска – конгломератна, и Бадинска – с делувиялно-пролувиален генезис и с кватернерна възраст. Приносен елемент за автора е промяната в стратиграфската позиция на Покровнишката свита, което определя и промени в геодинамиката и тектонската еволюция на прилежащите територии. Тезата на автора е, че процесът се движи от планация към постоянна и задълбочаваща се тектонска диференциация, като всяка отгоре лежаща литостратиграфска единица е по-грубокъсова от предходната.

Авторът сполучливо интерпретира геодинамичния режим и еволюцията на релефа въз основа на новите данни и собствените умозаклучения. Той приема за

първична (инициална) повърхнина обширната алувиална равнина, заемаща огромни пространства в горния миоцен – 8-10 млн. г. ВР, когато се отлага Джерманската свита. Образуването на Покровнишката свита авторът свързва със значителна вертикална диференциация на релефа и приема за начало на дезинтеграцията на релефа и ускорени тектонски процеси времеви диапазон между 7 – 5 млн. г. ВР. Масовото присъствие в седиментите на Покровнишката свита на добре огладени чакъли и конгломерати от розови гранити, които не присъстват в прилежащите структурни единици, свидетелства за значителен транспорт на материала – възможно е той да е транспортиран от запад извън територията на България.

Образуването на Бараковската свита авторът свързва с началото на интензивното издигане на Рилската морфоструктура. Палеонтоложки данни относно възрастта на свитата липсват, но според суперпозиционните ѝ взаимоотношения с Покровнишката свита, авторът определя за начало на интензивни вертикални дислокации на Рилския блок след началото на плиоцена и преди началото на кватернерния период, или в интервала от 5 до 2 млн.г. ВР.

Наслагите на Бадинската свита показват фациални характеристики, типични за делувиално-пролувиални седименти. Те са генетично свързани с морфотектонската еволюция на Рилския блок и са резултат от активните вертикални движения по Западнорилския разлом. Авторът правилно отбелязва, че в тектонското поведение на Рилския блок има два етапа. Първият започва с тектонската активизация на морфоструктурния блок южно от река Рилска, а вторият започва с бърза и мощна вертикална дислокация на морфоструктурния блок северно от река Рилска. За доказателство на това докторантът привежда сведения относно различия в наклоните на склоновете и надлъжните профили на реките. Тези различия в тектонското поведение на Рилската морфоструктура имат ярка изява и в съвременния релеф.

Авторът изгражда една стройна, логична и добре аргументирана хипотеза относно еволюцията на релефа в изследвания район, като детайлно разглежда етапите на тектонска активизация и диференциацията в тектонското поведение на отделните единици.

Дисертационният труд завършва със седем страници изводи. Те са подредени в точки и обобщават основните резултати от изследването в глава четвърта.

Представеният дисертационен труд показва, че докторантът Мирослав Иванов познава и умее критично да чете и анализира научните публикации по темата на изследването, успешно провежда теренни изследвания и борави с богат набор от научни методи и подходи. Способността на автора да провежда самостоятелни научни изследвания е ясно изразена и не буди никакво съмнение. В изложението докторантът показва умения за задълбочени наблюдения и анализ, ясно, точно и убедително защитава тезата си.

Въз основа на гореизложеното приемам, че предлаганият дисертационен труд „Неоген-кватернерна еволюция на релефа в поречието на Средна Струма, в участъка между Скринския и Орановския пролом“ отговаря на критериите и е носител на научни и научно-приложни приноси. Докторантът е формулирал пет научни приноса. Първите три бих отнесъл към научните приноси, а последните два имат научно-приложен характер.

Няма данни за плагиатство от страна на автора.

НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ ПО ТЕМАТА НА ДИСЕРТАЦИЯТА

Докторантът е предоставил за рецензия общо 6 научни публикации, свързани с темата на дисертацията, изнесени на различни национални и международни конференции в страната. В четири от публикациите докторантът е единствен автор, а в останалите две - първи автор. Всички публикации са на английски език. Считаю, че авторът покрива докторантските изисквания. Участията в научни форуми и

публикациите отговарят на изискванията за придобиване на образователна и научна степен „доктор“.

ПРЕПОРЪКИ И ЗАБЕЛЕЖКИ

Нямам принципни забележки към тезата. Все пак ще изтъкна някои пропуски. На първо място изказът на автора на места страда от неясноти и многословност. Наблюдават се и повторения в някои от разделите – например в т. 1 и т. 4 от раздел IV. Забележки могат да се отправят и към някои от графичните приложения и картите.

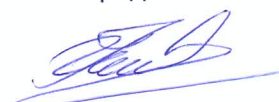
Изследването има характер на „отворена система“. В бъдеще тезата на автора може да бъде допълнена с нови факти и изводи, а същевременно да се освободи от някои остарели и погрешни интерпретации.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Авторът на становището счита, че трудът „Неоген-кватернерна еволюция на релефа в поречието на Средна Струма, в участъка между Скринския и Орановския пролом“ от Мирослав Алексиев Иванов притежава всички качества на много добре разработен докторски тезис. Докторантът показва отлични теоретични знания и практически умения за провеждане на геоморфоложко проучване, както и способности за разработване на самостоятелни научни тези. Давам положителна оценка и убедено препоръчвам на Уважаемото жури да гласува с положителен вот за присъждане на автора ѝ образователната и научна степен „Доктор“ от Професионално направление шифър 4.4. „Науки за Земята“, Докторска програма: „Природна география“ на редовен докторант Мирослав Алексиев Иванов.

Благоевград,
8 август 2018 г.

Автор на становището:

/доц. д-р К. Стоянов/